

UNITÁRIUS ÉLET

XL. ÉVFOLYAM 5. SZÁM

1986. SZEPTEMBER-OKTÓBER

KISS MIHÁLY LELKÉSZ BEIKTATÁSA

1986. augusztus 24-én, vasárnap iktatta be püspökünk *Kiss Mihály* lelkészt a hódmezővásárhelyi unitárius egyházközség rendes lelkészi tisztjébe.

Kiss Mihály 1950-ben született, édesapja, *Kiss Zoltán*, mint kövendi lelkész nemrégiben ment nyugdíjba. Felesége *Göncz Tünde*, akinek édesapja ma is az alsófelsőszentmihályi unitárius gyülekezet lelkésze.

Kiss Mihály teológiai tanulmányainak elvégzése után előbb egy évig segédlelkész, azután, kitelepüléséig rendes lelkésze volt Csokfalva unitárius gyülekezetének. E 200 lelkes gyülekezetnek a pásztorá gondozta a mintegy 150 lélekre gyarapodott szovátai és az 50 lelkes erdőszentgyörgyi unitárius szórványokat is. Erdőszentgyörgyre telepítik ki Bözödújfalui lakosainak egy részét, köztük unitáriusokat is, mert e községnek rövidesen elárastásra kerülő területén és környékén hatalmas víztárolót létesítenek.

Közel tízéves lelkészi múlttal a háta mögött érkezett meg a kétgyermekes lelkész házaspár Hódmezővásárhelyre, és harmadik fiúgyermekük már az új szolgálati helyen született meg.

Az ünnepélyes beiktató istentiszteleten telt templom fogadta a lelkészt és a vendégeket, közöttük budapesti és vidéki híveink közül is többeket.

Az istentiszteleten az énekvezérszolgálatot *dr. Jakab Jenőné* zene tanárnő látta el.

Huszt János budapesti lelkész, püspökhelyettes, liturgikus szolgálata után, felolvasta a püspök kinevezési okiratát. Ezt követően lépett a szószékre *Kiss Mihály* lelkész, aki tiszta szívből fakadó imádságával és ezt követő biblikus alapozással, páli textusra épített beszédében körvonalazta gondolatait. Ígérte, hogy új gyülekezete és a hozzá tartozó területek unitáriusainak hűségese pásztora lesz. *Dr. Ferencz József* püspök közvetlen szavakkal iktatta be az új lelkészt felelősségteljes új szolgálatába.

Dr. Erdős Mihály gondnok köszöntötte a püspököt, az új lelkészi családot és az ünnepélyen megjelent vendégeket. *Huszt János* püspökhelyettes az egyház egyeteme és a lelkésztársak üdvözlését és köszöntését tolmácsolta. *Dr. Varga István* Csongrád megyei egyházügyi titkár a megyei Tanács és a maga nevében köszöntötte az új lelkészt. A város és a Hazafias Népfőnt nevében *dr. Török István*, a Népfőnt elnöke fejezte ki örömet egy új szolgálattelvő megérkezése felett. *Dr. Rapsák Péter* református esperes a város területén működő református gyülekezetek lelképásztoraiknak a köszöntését tolmácsolta, míg a város református lelkészei közül az erdélyi származású *Farkas Sándor* lelkész mondott kedves üdvözlő szavakat. Az evangélikus gyülekezet köszöntését *Takács János* evangélikus lelkész juttatta kifejezésre.

Az istentiszteletet követően a gyülekezet hívei közül többen, valamint számos más vallású érdeklődő, továbbá a Budapestről, Szegedről, Beregvidékről és máshonnan érkezett vendégek köszöntötték a lelkészi családot. Az egyházközség előjárósága meghívására,

a vendégek közül többen részt vettek az egyik szállodában rendezett közebeneden.

A beiktató istentiszteletre való távolmaradásukat kimentették: *dr. Benczédi Ferenc*, felesége és családja, akik ugyanezen a napon a Benczédi család egyik tagjának Budapesten tartott esküvőjén vettek részt.

Reméljük, hogy az új lelkész a neki ma még szokatlan környezetben megtalálja azt az utat, amelyen személyválogatás nélkül minden hívével őszinte, jó kapcsolatba kerül.

A város társadalma, megértve azt, hogy a gyülekezet csak igen szerény jövedelmet tud a lelképásztornak biztosítani, a városi tanács közbenjárásával augusztus 15-étől állandó világi munkaviszonyt biztosított a lelkész részére.

Kiss Mihály lelkész egy későbbi ülésen fog lelkésztársaival és tanácsunk tagjaival megismerkedni.

Bartók Béla főgondnok és mások *Huszt János* útján küldték üdvözlőlevelüket az új lelkésznek.

A papi kertet a beiktató napjára *Kiss Mihály* lelkész ugyancsak Magyarországra áttelepült *testvérének* üvegplasztikai díszítették. A fiatal művészember feleségével együtt az ajkai üveggyárban helyezkedett el, és beszélgetés közben felajánlotta, hogy segítségünkre lehet más unitárius templomok színes üveggel való díszítésénél. A művész házaspárnak új munkahelyükön sok sikert kívánunk.

KONFIRMÁCIÓ

Az 1986. június 15-én a Högyes Endre utcai templomban konfirmált fiatalok csoportja, középen az istentiszteleten szolgáló lelkészek.

Ábrahám áldozata

1. Mózes 22, 1b–14.

Kedves Gyülekezet, Kedves Atyánkfiai!

A hagyomány szerint Ábrahám, hitünk atyja, Úr városából származott. Úr városa az Eufrátesz partján feküdt. A pár évvel ezelőtt tartott ásatások alkalmával gyermektestrészeket találtak ott. Kiderült, hogy feláldozott gyermekek végtagjairól van szó. A gyermekeket évezredekkel ezelőtt Moloch istennek áldozták fel. Napjainkban nincs szokásban az emberáldozat, ennek ellenére mégis úgy tűnik, több az emberáldozat, mint bármikor a múltban. Nem értelmetlen bálványisteneknek hozzá az áldozatot, hanem a fejünkbe vésték azokat.

Ezek a fejünkbe vést bálványok érzelmeinket állították szolgálatukba. Jól hangzó nevük van, és mégis olyanok, mint amilyen Moloch volt, aki áldozatul követelte a gyermekeket. Reméljük, hogy napjaink Molochját majd a jövő leleplezi. Ábrahám végül is nem áldozta fel Izsákot, de ez mégis napjaink legaktuálisabb története.

Az elsőszülött feláldozása a legborzalmasabb, amit elképzelhetünk, de úgy tűnik, hogy még borzalmasabb dologról van szó. Az idős Ábrahám 100 éves elmúlt, így elsőszülött fia egyben utolsó gyermeke is, akivel megszűnik a nemzetség. Azon a ponton van, hogy utolsó reménységét áldozza fel Istennek, hiszen Isten ehhez a fiúhoz ragaszkodik.

Kedves Atyánkfiai!

Mennyiben hasonlít a mai emberiség Ábrahámhoz? Ez a megöregedett emberiség hogyan viszonyul ahhoz a parancshoz, hogy áldozza föl utolsó gyermekeit?

De térjünk vissza a törénethez — hátha megtaláljuk a szerencsés megoldást.

Első látásra, Isten diadalmaskodik. A hithű Ábrahámot kényszeríti az áldozatra, de végül is csodálatos módon megmenti a gyereket. Mintha mégsem így történt volna. A Bibliában itt lép először Isten a színre és válik láthatóvá. Itt Isten még *nem* mindenható és *nem* csalhatatlan.

Napjaink Istenének, aki az emberiséggel szövetségre lépett — része van mind az életben, mind az áldozatokban. Jézus példájában láthatjuk, hogy Isten maga is áldozatul esik. Ábrahám engedelmissége Istent is veszélybe sodorja, mert ez az engedelmisség belesodorja Istent is az eseményekbe. Itt még ez egyszer visszatartja Ábrahám kezében a kést, de csak itt és most jelzi Isten életmentő akaratát.

Hány édesapa nem hallotta meg a tiltó szót, és feláldozta gyermekét. Ötvenmillió fiú és lány esett áldozatul ennek.

Ma újra Ábrahám útját járjuk, és az utolsó fiú élete van a kezünk-

ben. Ha ezt feláldozzuk, nem születik több gyermek a világon. Ábrahámot a Moriahegyre viszi útja. Isten látja ezt. Nézi Ábrahámot is, de nézi Izsákot is. Mindkettőjük megtartó Istene. Isten lát és beszél: ne emeld kezedet a fiúra, és ne bántsd őt. Fogunk-e, tudunk-e majd engedelmeskedni ennek az isteni parancsnak? Ne legyen több emberáldozat! Fiaink, leányaink sokasodjanak, mint a csillagok az égen. Sajnos, ezt a bibliai történetet soha nem gondoljuk végig.

Isten próbára teszi Ábrahámot. Mit akar tulajdonképpen? Tudni akarja, hogy Ábrahám valóban föláldozza-e egyetlen fiát, és kipróbálja, hogy meghallja-e a tiltó szót.

Kipróbálja, tud-e Ábrahám különbséget tenni Isten és Moloch hangja közt. Nem fensőségesen, nem mindenhatóként. Nemcsak Ábrahámot, saját magát is próbára teszi.

Minket melyik hang hív, testvéreim? Istené? Moloché? Mi melyik hangra válaszoljuk: Imhol vagyok Uram! Ábrahám tapasztalatából tanulhatunk. Mi a tanulság? Legyen már vége az emberáldozatnak — ez Isten hangja. Tudunk-e Ábrahám helyett válaszolni, mert ő nem válaszolhat helyettünk. Nekünk kell a választ megadni. Ezt nem lehet más tapasztalatából megtudni.

Nekem kell tudni, melyik hangra hallgatok. Határesetben rám hárul a döntés. A tévedés lehetősége nem zárható ki. Nem az angyal hangja lesz a lehangosabb körülöttem és bennem. És nem mindig azt mondja, amit mi hallani szeretnénk. Lehet-e az angyali hang az én hangom egyben, és ez egyezik-e az idő hangjával? A tévedés veszélye itt is lehetséges.

A Moria hegyére vezető úton egy reményünk lehet: Isten megmenti majd gyermekeinket.

Amen

(1986. aug. 31-én a pestlőrinci unitárius templomban Cornelia Kenke dűreni (NSZK) szabadelvű protestáns lelkész, a presbitérium jelenlegi elnöke mondta el a fenti beszédet.)

Fordította és tolmácsolta:
dr. Jakab Jenő

Mi üdvözít: a hit-e, vagy a cselekedet?

Szemben azzal, amit róla itt-ott mondanak néha, a szabadelvű protestáns nem tagadja a tanok fontosságát. Nem közömbös a dogmák tekintetében és nem véli, valami ködös elképzeléssel, hogy minden tan helytálló is volna. A hit elsőbbségének a tanokkal szemben való hirdetése teológiai színvállás, hűség a krisztusi evangéliumhoz, s annak akaratát sugározza. Tehát a szabadelvű protestáns e tekintetben, a maga módján, ortodox.

Ugyanakkor a szabadelvű protestáns nem hiszi, hogy a hit átgondolás, kifejtés és hirdetés nélkül megállhat. Az a parancsolat is, hogy „szeresd az Istent!” előírja, hogy szeressük Őt „teljes elménkből.” Hit és értelem közt sokszor feszültség keletkezhet. Ez nem zárja ki, hogy átgondoljuk hitünket, hogy a mai ember számára megfelelő módon közölhessük az evangéliumot. A teológiának ma ez gondja és egyben jelentős törekvése.

Ne gondoljuk azt sem, hogy egy hitvalláshoz — feleljen bár mindenben meg az evangéliumnak — való ragaszkodás maradéktalanul elég a hívó megigazulására. *Valamint* hinni nem azonos a *valamiben* való hittel. A hit mindenekelőtt a hit megélését jelenti. Ez azonban nem azt jelenti, hogy — a reformációval szembehelyezkedve — a szabadelvű protestáns a cselekedetek által való üdvözülést hirdeti. Nem cselekedeteink, de még nem is hitünk, hanem Isten kegyelme az üdvösségünk forrása. A szabadelvű protestáns nagyon kötődik Jézus alábbi kijelentéseire: „Nem mind, ki mondja Uram, Uram, megy be a mennyek országába, hanem csak, ki az én égi atyám akaratát cselekszi...” Arról ismerik fel az emberek, hogy az én tanítványaim vagytok, hogy egymást szeretitek”.

A *Le Protestant c. franciayelvből szemléből fordította*

Latin György

Az amerikai unitáriusok 1986. évi közgyűlése

New York állam Rochester városában annak egyetemi campusán került sor erre a közgyűlésre, melyen az elnöki tisztet már dr. William Schultz látta el.

Carl Scovel bostoni lelkész gyülekezetéhez írt beszámolójából idézzük az alábbiakat. A közgyűlésen a gyülekezeteknek mintegy fele képviseltette magát delegátusokkal, és mintegy egyharmada a lelkészeknek jelent meg. Így 1300 delegátus mellett még kb. 700 látogatóval 2000-re emelkedett a jelenlevők száma. A gyülekezetek száma valami-

vel emelkedett és ma 1013 működik az USA-ban és mintegy 15 Canadában. Az évi költségvetésben az adományok mintegy 100 000 dollárral meghaladták a kiadásokat. Az alapítványok értéke mintegy 400 000 dollárral emelkedett. A lelkészi kar tagjai közül 18% a nőlelkészek száma. A teológiai fakultásokon a nők száma már az összes beiratkozottak 66%-a. A közgyűlés tiltakozott az atomháború, a dél-afrikai néger üldözések és más politikai kérdésekben. A záró istentiszteleten dr. Schulz elnök-lelkész prédikált.

A SZOCIALIZMUS FEJLŐDÉSE MEGGYORSÍTHATÓ

Berecz János augusztus 20-án Kalocsán mondott beszédéből

(MTI) Szerdán Kalocsán tartották augusztus 20-i központi ünnepségüket a Bács-Kiskun megyeiek. A városi kerti rendezvényen a helyiek mellett részt vettek a környék településeinek lakói is.

A Himnusz hangjai után Berecz János, az MSZMP Központi Bizottságának titkára mondott ünnepi beszédet:

Kedves elvtársak! Tisztelt ünneplő közönség! Honfitársaim!

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, népköztársaságunk kormánya és a magam nevében tisztelettel köszöntöm augusztus 20-i nagygyűlésünk minden résztvevőjét, egész dolgozó népünket.

Szép hagyomány, hogy ezen a napon évről évre megemlékezünk a magyarságot az állami szervezet keretei közé tömörítő István királyról, megszűnik új, friss kenyérünket, és országunkat megünnepeljük a dolgozó nép hatalmát és felemelkedését kifejező szocialista alkotmány életbe léptetésének évfordulóját.

„Haza csak ott van...”

Az államalapító István király törvényei után — amelyek a nemzeti lét korszerű gondolatait megfogalmazva kapcsolják országunkat az akkor ismert világhoz, a haladás folyamatába — egy évezred harcaiban kovácslódtak akarattá újra meg újra a nép igénye: elemi léte mellett joga is legyen ezen a földön. Ezt fejezte ki Petőfi Sándor nagyszerű gondolata: „haza csak ott van, hol jog is van”. Ilyen szellemben tettek kísérletet a magyar jakobinusok az első polgári alkotmány létrehozására; ezért dolgoztak ki az 1848-as szabadságharc vezetői egy alkotmánytervezetet, s ezért született meg 1919. június 28-án a Magyar Tanácsköztársaság alkotmánya, az az alapokmány, amely nyilvánvalóvá tette a történelem vastörvényét: a haza, a jog és a dolgozó osztályok hatalmának szoros összetartozását.

Az 1949-ben törvénybe iktatott, módosításokkal ma is érvényes alaptörvényünk kimondja: a munkáosztály a „hatalmat a szövetkezetekbe tömörült parasztsággal, az értelmiséggel és a társadalom többi dolgozó rétegével együtt gyakorolja”. A törvény a kialakult állapotot rögzíti: az elmúlt évek során megalkotott szocialista nemzeti egységet, a társadalomban a különböző érdekek azonosságára épített széles körű összefogást.

Esély az egyetértésre

Történelmünk folyamán nem volt még soha ilyen esélyünk a valóságos társadalmi egyetértésre, mint a legutóbbi korszakban, s talán soha nem volt akkora szükség sem az egységre, mint napjainkban.

Magyarországon megszűntek azok a viszályok, amelyek a társadalom

egy-egy csoportjait élesen és kibékíthetetlenül szembeállították egymással.

Ám, nem csekély a kihívás sem, amelynek meg kell felelnünk. Ezekben az években dől el, hogy képesek vagyunk-e megteremteni a gyorsuló technikai-technológiai fejlődés anyagi forrásait, vagy kényszerűen konzerváljuk termelési eljárásainkat.

**Felzárkózás
vagy lemaradás**

Meggyőződésünk, hogy a szocializmus fejlődése, a gazdasági, tudományos, műszaki haladás meggyorsítható, és felzárkózás vagy lemaradás dilemmáját számunkra kedvezően tudjuk megoldani.

Nincs igazuk azoknak, akik kétségbevonják céljaink, terveink megvalósíthatóságát. Rendelkezünk a szocialista fejlődés olyan reális programjával, mint az MSZMP XIII. kongresszusának határozata és a VII. ötéves terv. Az e dokumentumokban rögzített célokot nincs okunk megváltoztatni. Igaz viszont: a jelenleginél nagyobb erőfeszítésekre van szükség valamennyiünk részéről, hogy a feladatokat teljesíteni tudjuk. Programunk erőfeszítést követel az egész társadalomtól, a kormányzattól éppen úgy, mint minden dolgozótól; egységes, összehangolt cselekvést kíván az irányítás és a végrehajtás valamennyi szintjén. Mindenki érezze: a VII. ötéves terv társadalmi program, amelyet teljesíteni kell! Előrehaladásunk, belső és külső stabilitásunk tehát a tét.

A dolgok a termelésben dőlnek el. Természetesen a hatékony gazdaság feltételeit is létre kell hozni. Ennek része, hogy a gazdaságirányítás törekedjen határozottabban a gazdaság szerkezeti átalakítására, ösztönözze erőteljesebben, és ha szükséges, kényszerítse a gazdaságalkodó szervezeteket a termelés, a gyártmány szerkezet korszerűsítésére. Műszaki haladás és új technológiák bevezetése nélkül nem tudunk előrelépni.

**Rátermettség,
hozzáértés**

Figyelemre méltó tény, hogy a közel azonos feltételekkel dolgozó vállalatok és szövetkezetek között egyaránt vannak kiemelkedően jól és veszteségesen gazdálkodók is. Tehát a vállalat vezetőin és dolgozóin múlik, hogy a kollektíva mennyire képes megtalálni a helyi körülményeknek, adottságoknak leginkább megfelelő módszereket, a hasznos és nyereséges gazdasági tevékenységet, mennyire képes perspektívát, anyagi és társadalmi megbecsülést nyújtani a hatékonyan, fegyelmezetten dolgozó embereknek, fellépése mennyire következetes a hanyagul, a gondatlanul, a fegyelmezetlenül dolgozókkal szemben. Régi tapasztalat: a kollektívák mindig is

megbecsülték és becsülik a következetes, határozott vezetést, amely maga mögött tudhatja a pártszervezetek, szakszervezetek támogatását is. A nagyobb követelmények, a szigorú gazdálkodás feltételeinek megteremtéséhez jelentős segítséget nyújthatnak a dolgozók széleskörű részvételével működő új vezető testületek, s a munkahelyi demokrácia további elmélyítése.

A nemzet többsége támogatja az ország politikai és gazdasági vezetését abban, hogy erősítsük társadalmunk szocialista jellegét, őrizzük a munkáshatalmat, az ipari, mezőgazdasági üzemek, bankok társadalmi tulajdonát, a tervgazdálkodást. A magyar ember megérti és értékeli, hogy ugyanakkor keressük a rugalmasabban működő közösségi tulajdonformákat, a hatásosabb érdekeltiségi rendszert, a szigorúan a munkán alapuló elosztás módjait. Azt akarjuk, hogy a rátermettség, a hozzáértés legyenek a legmegbecsültebb emberi tulajdonságok, s mindinkább megfelelő anyagi javadalmaszt kapjanak. A mai helyzetben kialakult életszínvonal-különbségek ugyanakkor sokakat irritálnak. Egyre többen látják viszont, hogy valamennyiünk javára szolgál, ha a munka értéke szerint, teljesítményeket serkentően nőnek a jövedelmek. Kétségtelen azonban, sokat kell még tennünk a nem munkával szerzett jövedelmek visszaszorításáért. Dühösek, és kemény kifejezéseket használnak az emberek a korrupcióból, a csalásból eredő jövedelmek, a nem munkából származó vagyonok növekedése miatt. Igazuk is van! De az is igaz, hogy nemcsak felfelé kell mutogatni. A mi dolgozó társadalmunkban a rend, a fegyelem, az igazságosság és a törvényes jövedelemszerzés mindenkitől függ: a párttagtól, a kormány tagjától, minden állampolgártól. *Egyetlen intézmény sem tud, nem képes rendet teremteni, ha a dolgozó milliók csak várakoznak és mindig másoktól várnak valamit.* De abban viszont igazuk van, hogy a körülmények a párttól és a kormánytól határozott intézkedéseket, pontos útmutatásokat és példamutató magatartást követelnek. És ha bíráló megjegyzések hangzanak el amiatt, hogy a pártunk XIII. kongresszusa határozatának végrehajtását szolgáló intézkedések késnek, nem készülnek el idejében, akkor ezt el kell fogadnunk, mert igaz, és meg kell szívlelnünk — zárta beszédét a Központi Bizottság titkára.

HALOTTAK NAPJA ALKALMÁBÓL nov. 1-jén, szombaton du. 6 órakor istentiszteletet tartunk a Nagy Ignác u.-i templomban, a szolgálatot dr. Ferencz József és Huszti János végzik. Halottaikra emlékezni vágyó híveinket szeretettel várjuk.

Niwano elnök 80 éves

Késéssel tudtuk meg, hogy dr. Nikkjo Niwano, a Rissho Kosei-kai szervezet elnöke — aki egyidőben az IARF elnöki tisztét is betöltötte — 1985. nov. 15-én töltötte be életének 80. esztendejét.

Tokióban, a szervezet tulajdonát képező Fumon Hallban ünnepelték meg híveinek és tisztelőinek jelenlétében a neves évfordulót. Niwano elnököt üdvöztették a japán politikai élet kiemelkedő személyiségei is és távirati üdvözlést kapott Casaroli bíborostól, a vatikáni államtitkárság vezetőjétől is.

Az IARF márciusi végrehajtó bizottsági üléséből is köszöntötték azt a férfit, aki az 1984. IARF világkongresszus létrejöttében felejthetetlen érdemeket szerzett.

Ünnepélyes doktorrá avatás Rómában

A Rissho Kosei-kai szervezet teológiai szemináriumának vezetője az elmúlt húsz esztendőben Niwano elnök elsőszülött fia, Nichiko Niwano volt, aki az 1984. évi tokiói kongresszuson püspökünkkel hosszasan beszélgetett arról, hogy az európai különböző teológiai főiskolákon milyen nevelést kapnak a lelkes munkára készülő fiatalok. Különösen érdekelte az, hogy tanulnak-e a hallgatók filozófiát, és megismerkednek-e a különböző nem keresztény vallások történetével.

A ma 50 éves, és az apja tanításai alapján képzett férfi, kereste a kapcsolatot a keresztény vallások legidősebb ágával, és a római szalézi egyetem 1986. márc. 20-án a nevelés és a béke ápolásában végzett munkája elismeréséül honoris causa doktorrá avatta a filozófiai tudományok területén. Az ünnepi aktuson F. Arinze kardinális, a nem keresztény vallásokkal foglalkozó titkárság vezetője elnökölt, és a Vatikán, az állam és a város magas tisztségviselői közül is számosan jelen voltak az ünnepségen.

Néhány nappal később, márc. 26-án, II. János Pál pápa külön kihallgatáson fogadta dr. Nichiko Niwanot, feleségét és két leányát. A beszélgetés rendjén a pápa kifejezte reményét, hogy az őszi, Assisiben tartandó békeünnepen a Rissho Kosei-kai képviselői is jelen lesznek. A Dharma World — az Igazság világa c. angol nyelvű szemléjük 1986. év jún. számának címlapján az a jelenet látható, amikor a pápa fogadta a fiatal Niwanot, aki az első nem keresztény férfi, akét katolikus egyetem doktorává fogadott. Nichiko Niwano a buddhista szabadelvű mozgalom legfőbb testületében elnök utódja 80 éves édesapjának.

Tutu püspök előadása Plandome-ban

Az amerikai unitárius gyülekezetek között különleges helyet foglal el a New York városától nem messze fekvő Plandome város unitárius gyülekezete. Veatch asszony alapítványtevő rendelkezése alapján ez a gyülekezet önállóan dönt arról a jelentős alapítványi jövedelemről, mely évente több milliós dollárt ér el. A múltban 20 millió dollárt ajándékoztak az amerikai unitárius egyházi központ céljaira.

E gyülekezet Plandome Fórum néven időnként több száz ember által látogatott előadásokat rendez. Ezen szolgált Desmond Tutu dél-afrikai johannesburgi néger anglikán püspök, az ismert békeharcos, az afrikai színes bőrű lakosság felszabadításának jeles harcosa, akit erre a látogatásra leánya is elkísért. Az amerikai UUWORLD c. lap júl. 15-i számának vezető oldalán látható fényképen a vendég az amerikai unitárius vezetők kíséretében.

Előadásából idézünk néhány gondolatot.

Amit önök, fehér emberek kívánnak maguknak, ugyanazt kívánjuk mi is népünknek. Amit kérünk csak annyi, hogy ismerjék el, hogy mi a törekvésünk, hogy elismerjék, hogy mi is Isten teremtményei vagyunk.

Sajnos, hazánkban, az 1984-ben tett apróbb engedmények ellenére, a lakosság 73%-a ma is ki van zárva az alapvető állampolgári jogok gyakorlásából. Minden, a négereket érintő kérdést az államfő határoz meg rendeleti úton. Így lettek a néger ellenséggé saját szülőföldjükön. Mi sem helyeseljük a véres polgárháborús megnyilatkozásokat, de azokért nem lehetünk felelősek. Kevesen követnek minket a békés rendezésre való törekvés útján. 1984 óta 1500 embert gyilkoltak meg. Nem mindenikét a dél-afrikai rendőri erők ölték meg, sokan az egymással szembenálló néger ellentétek halottai. Mi azt szeretnénk, ha a népek végrehajtanák az ENSZ Biztonsági Tanácsának rendelkezéseit, melyeket az USA és Nagy-Britannia kormánya megvétőzött.

Mi Dél-Afrikában egyenlő jogokat akarunk a fehéreknek és a feketéknek.

S így akarjuk hazánkat és gyermekeinket boldoggá tenni. Mi csak akkor lehetünk szabadok, ha a fehérek és a feketék együtt ugyanazt akarják.

VASÁRNAPI ISKOLAI VALLÁSOKTATÁST tartunk minden hó második és negyedik vasárnapján de. 11 órai kezdettel — az istentisztelettel azonos időpontban. — Az 1986. évi időpontok: okt. 26., nov. 9. és 23., dec. 14. Szíveskedjenek 6—14 év közötti gyermekeiket ezekre az időpontokra elküldeni vagy elhozni.

KITÜNTETÉS

A gyémántdiplomás LÖRINCZI MIHÁLY ny. homoródszentpáli kántor-tanító, hitvesével.

Lőrinczi Mihály 1926-ban végezte a székelykeresztúri tanítóképzőt, és még abban az évben tette le az énekvezérvizsgát a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémián. A Fővárosi Tanács III. kerületének elnökhelyettese nemrégiben adta át neki a gyémántdiplomát a kerületi Pedagógus Szakszervezet klubhelyiségében, bensőséges ünnepség keretében.

Szeretettel köszöntjük a gyémántdiplomás kántort, aki Budapesten és Pestlőrincen sokszor és szívesen ma is szolgál, ha a szükség úgy kívánja.

UNITÁRIUS ÉLET

Külföldi olvasóinkhoz küldött leveleinkre szép számmal érkeznek a válaszok. Az adományok egy részét a hazalátogatók vagy rokonaik fizetik be forintban.

1000-1000 forintot adományoztak: Ütő Gábor Párizs; Kőszeghyné Demeter Aranka, Chicago, USA; Anghi Anikó, Anglia; 500-500 Ft-ot Jean Claudené sz. Vekás Zsófia, Franciaország; Pethő László Genf, Svájc; Pálffy Csaba Stockholm, Svédország; valamint Zoltán Csaba és Zsákó Andor budapesti olvasóink. 250 Ft-ot küldött Csegezi József bécsi olvasóink.

Külföldről csekken még az alábbi adományok érkeztek, melyek bevétele folyamatosan van: Kanadából 100 kanadai dollárt küldött Daniel Balázs mérnök; dr. Hammond orvos 25, Simányi Györgyné 12, John J. Mason 10 angol fontot, L. Caan Dániából 50 dán koronát adományozott.

Köszönjük a segítségeket és várjuk a további támogatást külföldi olvasóinktól.

SZERKESZTŐSÉG

HALOTTAINK

BÖKFI JÁNOS

Nagy veszteség érte füzeggyarmati egyházközségünket. Jún. 25-én, 77 éves korában, elhunyt Bökfi János, aki a majd százesztendősföldi gyülekezetünknek az utóbbi több mint húsz esztendőben gondnoka volt.

A szó legigazibb értelmében volt gondnok: bölcs vezetője egy kis unitárius közösségnek, hova a lelkész csak havonként egyszer-kétszer tudott kiutazni de ő akkor is ott állt őrhelyén teljes szellemi s ha kellett fizikai odaadással, segítőkészséggel. Temetésén a család gyászában azért osztoztak sok százan mert a községnek is népszerű és tekintélyes tagja volt. A gyülekezet együtt sírt az özvegygel, két fiával valamint azok családjával, kik között ott állt a nagyapa nevét viselő élsportoló unoka is.

Nem volt könnyű az út melyet szeretett gondnokunk megjárta. A háború és az azt követő évek próbára tették erejét és alkalmazkodó képességét. Gazdálkodói életformából átment az iparba s hosszú évtizedeken át a fővárosban kereste meg családjának a szükséges anyagiakat. Majd nyugdíjazása után odahaza eredményes állattartással foglalkozott. Úgy vívta ki környezetét tiszteltét és elismerését, hogy közben számtalan barátot szerzett önmagának s annak az unitárius közösségnek, melynek vezetője volt. Nehéz lesz pótolni a halálával ért veszteséget.

Emlékét, dolgos életét, mindig mosolygó meleg emberségét, nemcsak közvetlen hozzátartozói hanem egész egyházunk nagy családja szívébe zárta. Adjon neki Isten szelíd álmokat, örök nyugodalmat.

Bajor János

JÓZSA GYULA

Mély részvét mellett kísértük utolsó útjára aug. 7-én du. a Farkasréti temetőben JÓZSA GYULÁT, a Budapesti Egyházközség presbiterét, Egyházunk Főtanácsának és Képviselő Tanácsának hosszú évtizedeken keresztül volt tagját. Barátai, híveink és presbiter társai nagy számmal álltak körül — a gyászoló családdal együtt — koporsóját. És ott voltak az egykori 345. sz. János Zsigmond unitárius cserkészesapatnak még élő tagjai.

Gyászbeszédét így kezdte *Husztli* János lelkész:

— Kerekén 50 esztendővel ezelőtt, a második hántai táborban, mint kis cserkészek, a reggeli zászlófelvonásnál — ha reánk esett a napos szolgálat — így tettünk Néki jelentést: „Gyuszi bá, a szolgálatot felveszem” — majd este, zászlófelvonáskor: „Gyuszi bá, a szolgálatot leteszem”.

— Kedves emlék ez számunkra, egykori kis cserkészei számára.

— Ötven év távlatából hadd tegyem most is így — bár hiányzik a tábor, a csapatzászló, és kis seregünk, amely őt körülvette: „Gyuszi bá, a szolgálatot felveszem, a Te temetésednek nehéz, számomra legnehezebb szolgálatát.”

Ezután a temetési szertartást végző lelkész így folytatta: „...nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók” 2. Pál Kor 4,18.

— Tudom, hogy a temetőért és annak ravatalozója nem alkalmas hely a vitatkozásra, bár tennék ezt sokan a temetőért kapuján kívül, amikor Pál apostolnak ezt az örök érvényű figyelmeztetését hallják. Mert lehet-e nem nézni a láthatókra?

— Előttünk a koporsó, benne pihen a szerető férj, egy áldott szívű édesapa, egy igaz barát, elnémult ajakkal, örökre lezárt szemekkel. És a díszes koszorúk, ruháink gyász színű feketesége, szemünkben a fájdalom könnyei. Nem lehet nem nézni a láthatókra — és mégis arra kérlek titeket, hogy hitünk erejére támaszkodva próbáljunk a láthatatlanokra nézni. Lelki szemünkkel nézni őt családjá körében, munkája végzésében mindég mosolygós arcával, csillogó tekintetével. Hallani — a lélek hangján keresztül kérdéseit, közléseit, amelyeket 50 esztendőn keresztül csak a szeretet hangján szólni hallottam. Munkája és pihenése, szeretett kertjében végzett tevékenysége, övéivel törődése, foglalkozása egykor a felnövő nemzedékkel, mind-mind szívünkbe vésett emlékek. Indulása betegen a kórházi kezelésre, boldog visszatérése onnan, s oly sok reménykedő megnyilatkozása, hogy könnyebbül a teher, mert gyógyultabb a szív — ma már szemünk számára láthatatlan, de lelkünk tekintetén keresztül lényünkbe vésődve élnek, léteznek a mi számunkra.

— Láthatatlan az is, csak hitünkben érezzük, hogy Isten vele volt, nem hagyta magára. Minden érzések között a legfájdalmasabb a halál okozta seb, de ez iszonyatossá válna magunkra hagyva, egyedül, szeretet nélkül. De hisszük, Isten szólt, számára hallhatóan: Jöjj gyermekem, tedd le földi életed és annak terheit. Láthatatlanul, és csak Isten számára hallhatóan válaszolt: Kész vagyok Uram, és indult az örökkévalóság felé.

— Így adja és engedi sorsunk — hitünk sugalmazására — hogy, „...ne a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra.” Egyszer felzeng a mi lelkünkben is —, mint, ahogyan az Övében is bizonyosan felzengett — az örök élet üzenete, abból az örök hazából, ahova lelkünk pihenni tér Isten hívására, hosszabb vagy rövidebb, könnyebb vagy nehezebb földi életút után.

— Gyuszi bá, itt jártál a földön:

Isten volt veled. Most ott vagy Istennél és érzéseink, emlékeink vannak ott veled. Így rendeltetett, hogy beteljesedjék az, amit Isten végzett felőlünk, gyermekei, az emberek felől. És ezt megérteni csak itt, a koporsó mellett lehet, mert itt már nemcsak a „láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók”.

— Te voltál az, aki a legapróbbakkal, a legkisebbekkel törődött és foglalkoztál. Felvettem temetésednek nehéz szolgálatát, és most végezetül leteszem azt, a páli ige figyelmeztetésével szívünkben, szívünkben, mely nemes érzéseket sűrít rólad, a láthatatlan érzések és kitörülhetetlen emlékek szívekben őrzött világában.

E részletek idézésével emlékezzünk néhai testvérünkre *Husztli* János lelkész temetési igehirdetéséből, melyet *Bencze* Márton egyházi közügyigazgató imája követett és a sírnál végzett búcsúztatása zárt be.

Szerk.

DANA MCLEAN GREELEY

Az amerikai unitárius nagy öregje, 78 éves korában hosszú és súlyos szenvedés után jún. 13-án elhalt. Lelkesi családból származott, teológiai tanulmányait a Harvard egyetem szabadelvű teológiai fakultásán fejezte be, ahol később doktori fokozatot is nyert.

Több vidéki gyülekezetben végzett jó szolgálata után került a bostoni Arlington utcai — egykoron Channing temploma — prédikatori székebe. Innen választották meg az ötvenes években az amerikai unitárius egyház elnökévé. 1961-ben az ő elnökségének az idején egyesült az amerikai unitárius és univerzalista egyház. Az összetalálkozott testvérek ülése őt választotta meg az unitárius univerzalista egyház első elnökéül.

A nemzetközi élet és a béke ügyének szolgálata egész életén át végig kísérte. Hazánkba többször látogatott, jelen volt az 1968. évi emlékszinatunkon, Erdélyben is több alkalommal megfordult. Egy cikluson át (1978—1981) az I A R F elnöke volt, e működése rendjén szorgalmazta a kapcsolatfelvételt az ázsiai és afrikai szabadelvű keresztény és nem keresztény csoportokkal. Egy életre szóló barátságot kötött 1969-ben Bostonban a Rissho Kosei-kai elnökével, dr. Nikkyo Niwanoval.

A súlyos betegség jelei hamar jelentkeztek, de hősi erőfeszítéssel még ellátogatott az IARF 1984. évi tokiói kongresszusára, és szorgalmasan végezte lelképásztori szolgálatát az amerikai történelemben neves szerepet játszó Concord város ősi unitárius gyülekezetében. 1985-ben amerikai utam rendjén ő hívott

meg — a régi barátság jogán —, hogy egyik vasárnapon gyülekezetében prédikáljak. Már fáradt volt, de ő üdvözölte személyemben a magyar unitarizmust, melyet hosszú évtizedeken át támogatott és tisztelt. Részt vett a kyotói WCRP-mozgalomban annak megalakulása óta. Temetésén részt vettek sokan az amerikai politikai és társadalmi élet vezetői közül, és jelen voltak az amerikai unitárius univerzalista élet előjárói is. A temetési beszédet a régi barát, *Malcolm Sutherland*, a chicagói unitárius teológiai fakultás volt dékánja tartotta.

Dr. Greeley az 1960-as évek elején tett látogatása alkalmával magyarokúti nyaralónkban megkeresztelte *dr. Benczédi Ferenc* és neje *Szabó Gabi Zsófi* nevű leányát. A keresztelő vendég egy szál rózsát mártott a keresztelő pohárba és azzal érintette meg Zsófi homlokát.

Emlékezetét mi is megőrizzük.

F. J.

KISGYÖRGY IMRE bukaresti unitárius gondnok

Későn kaptuk a hírt, hogy a brassói unitárius egyházközséghez tartozó bukaresti unitárius leányegyházközség újbóli megalapítása óta hosszú éveken át lelkiismeretesen szolgáló gondnoka, a bölöni származású ősi család sarja máj. 15-én elhunyt. Megfáradozott testét máj. 24-én Bölönbén a szülei sírjában helyezték örök nyugalomra. A szomorú szertartás alkalmával szolgáltak *Májay Endre* brassói, *Gál Jenő* nagyajtai és *Albert Lőrinc* bölöni lelkészek. Az egyház központját *dr. Mikó Lőrinc* tanácsos képviselte. Sírjánál *Szabó Sámuel* író, a régi barát, *dr. Dakó Bálint* egyházi tanácsos és mások emlékeztek évtizedes munkásságára.

A brassói zsinaton ismertük meg és a bukaresti gyülekezetben végzett püspöki vizsgálat alkalmával is találkoztunk, amikor házában és asztalának is vendége lehettem.

Munkásságát és képességeit az állam is elismerte és magas beosztásban végezte igaz emberhez méltóan feladatait. Áldott legyen emlékezete.

F. J.

Vatikáni küldöttség az Egyházügyi Hivatalban

Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke július 9-én bemutatkozó látogatáson fogadta *Francesco Colasuonno* érseket, rendkívüli ügyekkel megbízott apostoli nunciust és a kíséretében lévő *John Bukovskyt*, az Egyházi Közügyek Tanácsának munkatársát, akik *Lékai László* bíboros temetésén vettek részt.

Justin román pátriárka elhunyt

Júl. 31-én elhunyt a romániai autokefal ortodox egyház pátriárkája, az ortodox egyházi élet egyik vezető személyisége. *Dr. Justin Moisescu* fiatal éveiben Strasbourghban is folytatott tanulmányokat, ahol évfolyamtársa volt *dr. Kovács Lajos* kolozsvári unitárius püspöknek. Előbb teológiai professzor, majd püspök, metropolita, végül mint egyházának feje, mindig a felekezetek közötti egyetértés, a leszerelés és a békemozgalmak támogatásában fejtett ki jelentős munkát. Egyik bukaresti látogatása alkalmával püspökünk a pátriárkával is találkozott. Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra aug. 3-án Bukarestben. Egyházunk nevében püspökünk fejezte ki részvétünket, Teoctist rangidős moldvai metropolitának, aki táviratban köszönte meg együttérzésünk nyilvánítását.

Az Európai Egyházak Konferenciájának főtitkára hazánkban

Dr. Glen Garfield Williams, az Európai Egyházak Konferenciája genfi főtitkára, február 19–23. között látogatást tett hazánkban. Részt vett az európai egyházszervezet Helsinkibizottságának budapesti ülésén, és találkozott az Állami Egyházügyi Hivatal elnökével és a hazai egyházak vezetőivel.

Miklós Imre államtitkár, az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke, február 21-én a Hivatal vezető munkatársaival együtt fogadta *Williams* főtitkárt. A szívélyes légkörű találkozáson jelen volt *dr. Nagy Gyula* püspök, az Európai Egyházak Konferenciája teológiai tanácsadója is. A találkozás során megbeszélést folytattak a különböző társadalmi rendszerű országok és az egyházak közös feladatairól az európai és nemzetközi enyhülési folyamat erősítésében, valamint Európa egyházainak a Helsinkibizottság megvalósításával kapcsolatos időszerű kérdéseiről.

Ökumenikus istentiszteletek álmatlanságban szenvedőknek

A svájci *Zürichben* kísérletképpen egy római katolikus plébános és egy református lelkész ökumenikus istentiszteleteket szervez álmatlanságban szenvedők számára. Az istentiszteletek este tízkor kezdődnek. Ezt követően beszélgető és vitakörök alakulnak — időbeli korlátozás nélkül.

Sajtótájékoztató a Vöröskeresztről

Az egyházi lapok szerkesztői április 18-án sajtótájékoztató keretében a Magyar Vöröskereszt tevékenységével ismerkedtek meg. *Dr. Hantos János*, a szervezet elnöke részletes tájékoztatást adott e humanitárius célokat megvalósító mozgalom múltjáról, jelenéről, terveiről.

Mint az előadó elmondotta, a Magyar Vöröskereszt tagja a több mint százharminc országban működő Nemzetközi Vöröskeresztnek. A szervezet tevékenységét az 1965-ben elfogadott alapelvek szabályozzák. Ezek az elvek, melyeket minden nemzeti szervezet köteles tiszteletben tartani a következők: emberiség, pártatlanság, semlegesség, függetlenség, önkéntesség, egység, egyetemesség. Mint az egységesen elfogadott alapelvekből is kitűnik, a szervezet alapvető célja, hogy a világban levő feszültségek ellenére is az emberiség jegyében segítsen az arra rászorulókon. Egyetemes társadalmi mozgalom — mondotta *dr. Hantos János* —, amelyet sem politikai, vagy ideológiai szempontok határoznak meg, hanem az általános humánus követelményei. A hazai szervezet az egészséges életmódra nevelést, a családvédelmet, a szociális munkát, a véradást, az elsősegély-nyújtás oktatását, valamint a nemzetközi segélyakciókat támogatja.

A Vöröskereszt olyan célok megvalósításán fáradozik, amelyek hozánk, hívő emberekhez is közel állnak.

Sajtótájékoztató a MUOSZ-ban

A Magyar Újságírók Országos Szövetségének Egyházi és Felekezeti Lapok Szakosztálya május 15-én ülést tartott a MUOSZ székházában. A találkozáson a szakosztály tagjai *Németh Jenőnek*, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatala általános elnökhelyettesének tájékoztatáspolitikánk időszerű kérdéseiről tartott előadását hallgatták meg. Az elnökhelyettes felvázolta a magyar tájékoztatáspolitikai történetének legfőbb vonásait, majd az új sajtótörvényről és a tájékoztatáspolitikai aktuális kérdéseiről szólt. Az előadást követően a feltett kérdések nyomán élénk eszmecsere bontakozott ki.

Lapunkat *dr. Jakab Jenő* képviselte.

BIBLIAÓRÁKAT tart *Husztai János* lelkész a Nagy Ignác u.-i lelkészi irodán, mindig hétfőn du. 17 órai kezdettel — 1986-ban még a következő időpontokban: okt. 27., nov. 10. és 24., dec. 8. Minden érdeklődőt szívesen várnak.

Dr. Paskal László kálcsal koadjutor érsek látja el a katolikus püspöki kar elnöki tisztét dr. Lékai bíboros elhalálása óta.

Szamos Gyula székesfehérvári megyéspüspöknek a magyar állam és a katolikus egyház közötti jó viszony erősítésében kifejtett tevékenysége elismerésül az Elnöki Tanács a Magyar Népköztársaság Zászlórendje kitüntetés adományozta 70. születésnapján. A kitüntetést Losonezi Pál adta át és jelen volt Miklós Imre államtitkár, az Egyházügyi Hivatal elnöke és Paskal László a püspöki kar elnöke.

Agoston Koppány lapunk szorgalmas olvasója 4. számunk elolvasása után levelében számos érdekes és megszívlelendő megjegyzést tett. Kevesli a bibliai vonatkozású cikkeket, s szeretne még több hírt olvasni a hazában történő eseményekről. Örövendő, ha több kislét közölnénk. Sajnos a kislétszámok időbeli és anyagi meggondolások miatt nem gyarapítható.

Lukács László piaristát a Vigilla főszerkesztőjét 50. születésnapján az Elnöki Tanács a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki. A kitüntetést Miklós Imre államtitkár, az Egyházügyi Hivatal elnöke adta át.

Nagy Gáborné Hintz Éva, évtizedek óta budapesti hívünk lapunk olvasója — néhai dr. Boros György püspök unokája — kolozsvári látogatása idején aug. 15-én elhalt. A házsongárdi temetőben helyezték örök nyugalomra rokonai sírjába.

Pestlőrinc hírek: A templomrenoválásra Wheelerné Anghi Anikó (Anglia) édesanyja emlékére 1300 Ft-ot és Schmid Jánosné sz. Szőts Piroska 200 Ft-ot adományozott. Dr. Orbán Zoltán presbiter két kopjafát és egy háromágú gyertyatartót — saját faragványait — ajándékozta a templom díszítésére. Damokos Albert tb. presbiter újabban egy négyágú gyertyatartót — saját faragványait — ajándékozta az úrasztalára. Köszönjük.

Örvendünk, ha olvasóink részéről észrevételeket hallunk lapunkról. Nemrégiben arról az észrevételről értesültünk egyik vidéki utunk alkalmával, hogy egyes olvasók nem tartják szerencsésnek a külföldi unitárius világ köréből vett fordításainkat, tudósításainkat. Kérjük és várjuk erre a megjegyzésre vonatkozóan az olvasótábor szélesebb körű észrevételeit.

Ódon Erdély címen Sas Péter szerkesztésében érdekes kötet jelent meg, mely régebbi erdélyi eseményekre vonatkozóan egykori szerzők írásából közöl részletet. A megszólaltatott írók között több írást olvashatunk a nagy unitárius történész Kelemen Lajostól és kolozsvári kollégiumunk egykori igazgatójától, dr. Gál Kelemtől is.

Üzv. dr. Tóth Gyuláné sz. Gidófalvy Etelka életének 66. évében tragikus hirtelenséggel halt el Budapesten. Apai ágon a neves református Gidófalvy, anyai ágon az unitárius egyházban sokat szolgált Pataky család leszármazottja volt. Édesanyja festette a lelkész iroda falát díszítő torockói úrvacsoraosztást ábrázoló képet. A farkasréti temetőben szept. 4-én dr. Ferencz József püspök búcsúztatta, hamvait a karcagi családi temetőben helyezték örök nyugalomra. Három fia és unitárius leánya Zsuzsa gyászolják, akik emlékére 1000 Ft-ot adományoztak stólamegváltásként lapunk javára.

Két vidéken élő unitárius írónak jelent meg nemrégiben új kötete. Bartha Gábor erdélyi szülőik gyermeke, Budabázi István szatmári születésű, mindketten Mátészalkán élnek. Bartha Gábor újságíró írói munkásságát versekkel kezdte, prózai kötete jelent meg Vallást szilveszter címen. Budabázi István a fiatalabb nemzedék tagja, akinek verseskötete „Hozzon jó hírt a szél” címmel jelent meg, ő jelenleg népművelő. Mindkét kötetet olvasóink figyelmébe ajánljuk és szerkesztőségünk útján is megrendelhető.

Adalékok a Belső Ferencváros történetéhez, Budapest, 1986, 510 lap. Az előszót írta és a kiadásért felel Rüdai Mihály, a budapesti Városszépítő Egyesület alapító elnöke. E kötetben ismertetik a Hőgyes Endre, egykoron Rákos utca házának a történetét. A 3. sz. háznak sok unitárius vonatkozása van, melyet Balogh Éva foglalt össze 4 oldalon.

Hj. Tófalvi Sándorné kiváló pedagógus kitüntetést kapott a Művelődési Minisztériumtól. Szeretettel gratulálunk.

Egyházi Képviselő Tanácsunk aug. 26-án rendes negyedévi ülést tartott Bartók Béla főgondnok elnökletével. A gazdag tárgysorozaton sok olyan kérdés szerepelt, melyek az őszi októberi főtanács ülést készítik elő. Az ülésen megemlékeztek a halottakról: Bököly János füzegyházi gondnokról és Józsa Gyula presbiter, egyházi tanácsosról. Jelentés hangzott el Orbókné Szent-Iványi Ilona és férje chicagói tanulmányútról. Érdeklődés kísérte azt a bejelentést is, hogy Gyarmathy László mérnök fotóművész készíti a templomképeket egy templomkép-leporelló kiadásához.

Az aug. első vasárnapján délután tartott ifjúsági Istentiszteleten, mely egyre nagyobb látogatottságnak örvend a hírosímal tragédiára emlékeztek a szolgálattevők. Minden hó első vasárnapján du. 6 órakor a Nagy Ignác u. templomban a liturgia különböző változatait mutatja be Szász János lelkész vezetésével a budapesti gyülekezet ifjúsági csoportja. Ferencz József püspök — aki 1984-ben járt Japánban is — személyes emlékek felidézésével emlékezett az 1945. évi hírosímal és nagasaki tragédiákra. Örömeinkre szolgál, hogy rendezvényeiket egyre többen látogatják.

Budapest-Békásmegyér új lakótelepén katolikus templomot építenek, melynek alapkövét 1984 októberében még a nemrég elhalt Lékai László bíboros helyezte el.

A Reformátusok Lapjában egyre gyakrabban jelennek meg ismertetések erdélyi református templomokról, gyülekezetekről, képekkel illusztrálva.

Borsos Miklós az ismert humanista szellemű szobrászművész nyolcvan éves. Szeretettel köszöntjük mi is.

Dr. Anghi Csaba biológus professzor, a fővárosi Állatkert volt főigazgatója Buza Barna szobrászművész által készített szobrát aug. 15-én leplezték le egykori munkahelyén. Az ünnepélyen két unitárius leánya közül Anikó vett részt, kisleányával együtt.

Chicagói tartozkodásuk idején Orbókné és férje látogatást tettek az e városban lakó magyar unitárius Köszezhné Demeter Aranka hívőknél, aki amint az mással olvasható, magyarszági látogatása alkalmával lapunk javára jelentős adományt nyújtott.

Dr. Zoltán Zoltán kandidátus és neje BALINT VILMA örömmel tudatják, hogy gazdaságfiuk ZOLTÁN CSABA aug. 23-án unitárius egyházunk templomában Huszti János püspökhelyettes eskető lelkész szolgálatával örök hűséget esküdött LUKÁCS KATALIN okl. közgazdással. Szeretettel gratulálunk.

Teológia címen évente négy alkalommal jelenik meg a katolikus szemle, dr. Szennay András pannonhalmi főapát szerkesztésében. Az idei év harmadik számát a keresztény közönség papja és munkatársai témakörnek szentelték. A megjelent cikkek többsége rámutat a paplányra és arra, hogy a lelkész munkatársainak prédikatori, vallástani és más hasonló feladatokra is fel kell készülniük. Lelkészeink figyelmébe ajánljuk a jó tanácsokat.

Schippers Jan holland protestáns lelkész, néhány évvel ezelőtt ösztöndíjaként két esztendőn át egyháztörténelmi tanulmányokat folytatott a kolozsvári Egyetemifokú Protestáns Teológiai Intézetben, ahol a nemrégiben elhalt református dr. Szabó István és az unitárius dr. Erdő János professzorok előadásait hallgatta. Magyarországi tanulmányútra azért jött, hogy a holland-protestáns és a magyar unitárius egykori kapcsolatok kölcsönhatásait tanulmányozza.

Jan Martenson az ENSZ főtitkár helyettes budapesti látogatása rendjén találkozott politikai életünk vezető személyiségeivel. Fel szólalt a Budapesten tartott Pugwash konferencián. Előadást tartott a Magyar ENSZ Társaság intéző bizottsága ülésén.

Ütő Endre operaénekesnek népballadai tárgyú fa- és agyagmunkából a szolnoki MN Művelődési Otthonában kiállítása nyílt aug. 18-án. A kiállítást rendezte és megnyitotta Papp Gábor művészettörténész.

P. Bernhard H. Willeke münsteri ferences missziológus professzor, aki 1979-ben és 1985-ben hosszú tanulmányutakat tett Kínában, Hongkongban és Tajvanon, december elején érdekes előadást tartott Würzburgban Kína keresztény egyházainak helyzetéről. Hangsúlyozta, hogy nehéz az egyes újságírók alapján összképet kapni a helyzetről. A fejlődés minden mozzanatát figyelembe kell venni, és a történelmi hátteret is. A 35 éves keresztút után ma tényleg újjáéled az egyház Kínában. Ehhez tartozik az állami elismerés is.

A sajtóban gyakran „hazafias egyházról” van szó. Az egyik kínai püspök azonban megmagyarázta, hogy kínai „hazafias egyház” nincs, csak katolikus egyház van. De a kínai katolikusok hazafias egyesülete mintegy hidat alkot az egyház és állam között, hogy az egyház igényeket az állami szerveknél képviselje, azokat elfogadtassa. Pekingben a vallási ügyek központi irodáját állították fel az 1983-ban életbe lépett új alkotmány értelmében.

Kínában jelenleg 60 püspök, 600–800 pap és kb. 3,5 millió katolikus él. Ez az összes katolikus száma, tehát benne vannak a főleg vidéken élő ún. Rómához hű katolikusok is.

Az ötvenes években létrejött szakadást türelmes párbeszédre kell megoldani. Egyik oldalon a világegyháztól való elszigetelődés, a másik oldalon a szentelések el nem ismerése nem teremti meg a jövőbeni kiengesztelődés feltételeit. Róma részéről történt már egynémely lépés, és várható is ezek folytatása. A Szentatya rövid üdvözlője egy, a Vatikánról szóló televíziós filmben a megváltozott magatartás egyik külső jele volt. Nagyon fontos a bizalmatlanság megszüntetése. Willeke professzor a „jövő embereinek” tartja Tsung Hui-te püspököt, a püspöki kar elnökét és Jin Luxien sanghaji segédpüspököt, a papnevelő szeminárium eredetileg jezsuita rektorát.

(Katolikus Szó)

Az Osservatore Romanó

a Vatikán egyetlen hivatalos napilapja. E kiadványt 1861-ben négy világi katolikus ember alapította, és csak 1890-ben, XIII. Leó pápa idején vált a pápa saját lapjává.

Az Osservatore Romanónak csak egyetlen hivatalos része van, a „Nostre Informazioni” rovat, mely tartalmazza a pápai kinevezéseket, új enciklikák ismertetését. A lap többi része ismertetéseket, híreket közöl a katolikus világegyház életével kapcsolatos eseményekről.

Iff. Benezédi Sándor, a sepsiszentgyörgyi színház művésze, Benezédi Sándor szobrászművész fia, áttelepült Magyarországra, és most a veszprémi színház tagjaként működik. Már vendégszerepelt Budapesten is.

Külföldi hírek

A besztercei szörvénylelkészség a második világháború idején alakult meg. Hosszú évek szünetelése után, most néhány éve fiatal erő, Márkos Ervin lelkész munkálkodik ezen a területen, melyen nemcsak a besztercei hívek gondozását látja el, hanem — megfelelő besorozással — szolgál Nagybánya, Dész, Szamosújvár, Zsibó és a távoli Maramarossziget unitáriusai körében is. Örömmel hallottuk, hogy Besztercén ökumenikus együttműködés alakult ki a katolikus, a görögkeleti, a református, a német evangélikus és az unitárius lelkészek között.

Az USA-ban a katolikusok száma 1985-ben több mint 350 ezerral nőtt, és így ma már 52,7 millió számlálnak. Az USA 235 millió lakosának 22%-át ma már a katolikusok alkotják, így ott ez a legjelentősebb vallásos csoport. Ma 57 183 katolikus pap tevékenykedik Amerikában az 1986. évi egyházi évkönyv adatai szerint (Neue Bildpost).

A New York-i Szabadság-szobrot száz évvel ezelőtt avatták föl, és az az ország jelképévé vált. A szobor felállítását jelentős mértékben a franciák áldozatkészsége tette lehetővé.

Az anglikán egyházak nem mindenben értenek egyet. Az anglikán egyház fő, Runcie, Canterbury érseke azt hangsúlyozza, hogy a nők pappá szentelése olyan kérdés, amelyről beszélni kell, de ezelől a katolicizmus jelenleg elzárkózik. Az anglikán színduson nem érték el a 2/3-os szavazattöbbséget, amely lehetővé tette volna a nőknek pappá szentelését Anglia területén is. Más anglikán egyházakban, így az USA-ban is, a nőket is pappá szentelik.

Márton Áron volt gyulafehérvári római katolikus püspök 90 évvel ezelőtt született. Életútja nehéz és megpróbáltatásokkal teli volt. 1944 májusában Kolozsváron mondott beszédében megbélyegezte a zsidó üldözést és a deportálásokat. Márton Áron szociális felfogása nem hatalmi, hanem népi alapokra épült, támogatta a népes családok életét. 1944 végén vigrázott arra, hogy ne történjék semmi olyan, ami a magyar—román viszonyt megterhelné.

Kijevben egyháztörténeti szimpoziumot tartottak, mely előkészíti az Oroszország ezer év előtti megtérésének közelgő évfordulóját. A megbeszélésen magyar református és evangélikus történészek professzorok is részt vettek.

A Szovjetunióbeli lett evangélikus egyház augusztusban a rigai székesegyházban iktatta be Eriks Mesters új érseket. A beiktatáson számos külföldi evangélikus egyházfő között jelen volt dr. Nagy Gyula budapesti püspök is.

Kovács Dénes szegedi hívünk legutóbbi találkozásunk alkalmával örömmel újságolta, hogy az NSZK-ban élő Dénes fia, aki évekként ezelőtt püspökünköt, főgondnokunkat és Kovács Lajos püspököt is vendégül látta otthonában, megnősült, és 1982-ben fia született. Az ifjabb Kovács Dénes szorgalmas olvasója az Unitárius Életnek.

Az anglikán unitáriusok egyik értékes nyugalmozott lelkésze, Kenneth TWINN, aki több alkalommal is járt hazánkban, s az egyetlen olyan angol lelkész, aki megtanult magyarul. A két világháború között magyarul prédikált budapesti és füzeggyarmati templomunkban, és levelei egy részét ma is magyarul írja. Kovács Lajos püspöknek Oxfordba küldött levelében magyarul többek között azt írta, hogy bár folyékonyan tudnék (még most is) írni és beszélni, szótár segítsége nélkül (mint egykoron). Szeretettel köszöntöm régi barátaimat.

Az Erdélyi Hellkon írói munkaközössége megalakulásának hatvanadik évfordulójáról több lapban is megemlékeztek. Kemény János báró — aki a kolozsvári unitárius kollégiumban érettségizett, bár református vallású volt — marosvécsi kastélyában került sor az első összejövetelre 1926 nyarán. A meghívottak között az első években ott volt az unitáriusok közül Gyallay Pap Domokos, később

meghívást nyert Balázs Ferenc és Szabédi László is. A megalakult közösség 1928—1944 között magas színvonalú szemlélettel jelentett meg Erdélyi Hellkon címen. Első szerkesztője April János volt. Marosi Idikó hetévi gyűjtőmunkával állította össze a Kritikon kiadásában 1980-ban megjelent A Hellkon és az Erdélyi Szépművés Céh levelezéséről c. könyvet, mely részletesen tájékoztatja az olvasót a hellkon mozgalom életéről.

A romániai unitárius egyházban megtartották az egyházközi közgyűléseket. A marosi ülést Nyárádgálfalván, a keresztúrti Homoródszentpálon, a háromszéki Kőkösön, a kolozsvári Bályonban tartották.

Rozsi Elek bágyoni lelkész, aki szeptember elején mint asszisztens, megkezdte munkáját az Egyetemi fokú Protestáns Teológiai Intézetben, ünnepélyes keretek között bűszült el bágyoni hívtől. Az ünnepségen jelen volt dr. Kovács Lajos püspök is.

Bethlenszentmiklósról kivezést nyert Pálfi Dénes volt brassói s. lelkész.

Kolozsvárt szept. 1—12. között lelkész-továbbképzőt tartottak, melyen a teológián tanárok szolgáltak.

AKIK ELTÁVOZTAK

Lapunk legutóbbi számában emlékeztünk a Budapesti Egyházközség anyakönyvébe bejegyzett halottainkról, Szomorú szívvel közöljük most az 1986. év január 1-jétől szeptember 1-jéig terjedő időszak temetéseit.

FARKASRÉTI TEMETŐ

Jan. 6.: Czírfusz Ferencné Pálfi Iona, 80 éves;
Jan. 24.: Jakab Rózsa, 84 éves;
ápr. 3.: Pálffy Antalné Baross Gizella, 87 éves;
ápr. 11.: Dr. Zákány Gyözőné Nagy Irén, 69 éves;
ápr. 25.: Hosszú Kálmán, 84 éves;
máj. 28.: Wágner Margit, 79 éves;
júl. 16.: özv. Kircsánszky Kálmáné Hollóssy Ilse Piroka, 70 éves;
júl. 17.: Hepner Istváné Nemes Nagy Erzsébet, 64 éves;
júl. 29.: Dr. Maksay László, 72 éves;
júl. 30.: Ötvös József, 72 éves.

ÚJ KÖZTEMETŐ:

Jan. 15.: Király Endre, 91 éves;
Jan. 30.: Fenyédi Vilmos, 71 éves;
márc. 12.: Nagy József, 82 éves;
márc. 19.: Dónáth András, 96 éves;
ápr. 2.: Scheer Györgyné Leitheim Iona, 57 éves;
ápr. 18.: Gorócz Istvánné Székely Borbála, 86 éves;
ápr. 14.: Gálffy Ferenc, 79 éves;
ápr. 17.: Lind Antalné Szabó Gizella, 83 éves;
máj. 19.: özv. Balázs Györgyné Nyárády Erzsébet, 87 éves;
jún. 12.: Rácz András, 74 éves;
jún. 27.: Szabó Ferenc, 74 éves;
júl. 22.: Pakott Andrásné Marosy Márta, 74 éves.

KISPESTI TEMETŐ:

ápr. 28.: Szakács István, 60 éves;
júl. 4.: Varga Dénes, 86 éves.

ÚJPEST MEGYERI TEMETŐ:

máj. 20.: Kovács István, 67 éves;
aug. 5.: Virág Lajos, 72 éves.

RÁKOSPALOTAI TEMETŐ:

jún. 3.: Máté Jenő, 77 éves.

CINKOTAI TEMETŐ:

jún. 3.: özv. Pálffy Gézáne Kugler Emma, 87 éves.

VECSÉS:

jún. 26.: Szalontai Jánosné Prémusz Júlianna, 74 éves.

Szeretettel üdvözöljük halottainknak áldott emlékét, a gyászolóknak kívánunk vigasztalódást: „Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg mostantól fogva. Bizony azt mondja a Lélek, mert megnyugosznak az ő fáradtságuktól, és az ő eszelkedetelk követik őket.”

EGYHÁZUNK FŐTANÁCSA

1986. október hó 19-én, vasárnap de. 9 órai kezdettel ülést tart

A PESTLŐRINCI UNITÁRIUS TEMPLOMBAN.

A de. 11 órakor kezdődő istentiszteleten a szószéki szolgálatot

FŐTISZTELENDŐ DR. KOVÁCS LAJOS

kolozsvári unitárius püspök végzi.

A Főtanácsi ülést követő közebéden az érdeklődők részt vehetnek, ha szándékukat idejében jelzik dr. Jakab Jenő lakástelefonján de. 8—9 közt 116-081 számon, vagy a budapesti lelkész irodákban.

KARÁCSONYFAÜNNEPÉLYT GYERMEKEINKNEK

Az idén dec. 21-én, vasárnap du. 17 órai kezdettel újra megrendezzük a Nagy Ignác utcai fűtött templomban.

A gyermekeket szeretettel várjuk. A szerepelni szándékozóak levelezőlapra, vagy a Vasárnapi Iskolában előre jelentkezzenek. Mindenki hozza magával az elmondandó vers szövegét.

HIBAIGAZÍTÁS

Lapunk múlt számában a 7. oldalon közölt hír „Átadták az OTB kitüntetését” első sorába sajnálatos hiba került. A helyes szöveg: A Béke és Barátság Hónap alkalmából . . . A hibáért elnézést kérünk. (Szerk.)

UNITÁRIUS ÉLET

Laptulajdonos
a Magyarországi Unitárius Egyház

Felelős szerkesztő és kiadó:
Dr. Ferencz József

Felelős szerkesztőhelyettes
Szent-Iványi Iona

Szerkeszti a szerkesztőbizottság
V., Nagy Ignác u. 4. Budapest, 1055
Telefon: 113-094

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzletében és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIH) Budapest V., József nádor tér 1. — 1900 —, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIH 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Évi előfizetési díj 60,— forint
Egyes szám ára 10,— forint

INDEX: 25.842

Egyetemi Nyomda — 86.5132 Budapest, 1986
Felelős vezető: Sümeghi Zoltán igazgató

HU ISSN 0133—1272